

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

תוכן

- א. לא כתבין אורכתא אמטלטלי.....2
- ב. אורכתא דלא כתיב ביה זיל דון וזכי ואפיק לנפשך לית ביה מששא מ"ט משום דא"ל האיך לאו בעל דברים דידי את.....3
- ג. ואי כתיב ביה למחצה לשליש ולרביע מינו דמשתעי דינא אפלגא משתעי דינא אכולה 4
- ד. כיון דכתביה ליה כל דמתעני מן דינא קבילית עלי שליח שויה ... והלכתא שליח שויה 4
- ה. גנב ע"פ שנים וטבח ומכר על פיהם או על פי שנים אחרים משלם תשלומי ארבעה וחמשה.....6
- ו. גנב ומכר בשבת גנב ומכר לע"ז.....6
- ז. גנב וטבח ביום הכפורים.....6
- ח. גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו גנב וטבח ואחר כך הקדיש משלם תשלומי ארבעה וחמשה.....6
- ט. גנב וטבח לרפואה או לכלבים השוחט ונמצאת טריפה.....7
- י. השוחט חולין בעזרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה.....7
- יא. אחד אומר אחד בגבה ואחד אומר אחד בכריסה האי חצי דבר וחצי עדות הוא ... שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה הני אמרי קטנה היא והני אמרי קטנה היא 9
- יב. גנב ומכר בשבת ... פטור ... באומר לו עקוץ (לך) תאינה מתאינתי ותיקני לי גניבותיך ... באומר לו זרוק גניבותיך להצרי ותיקני לי גניבותיך ... לא תיקני לי גניבותיך עד שתנוח 10
- יג. אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו.....11

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

דף ע.

א. לא כתבינן אורכתא אמטלטלי

מדינא דגמרא, אין¹ כותבין הרשאה אלא לתבוע פקדונו שביד חבירו ולא כפר לו, שיכול להקנותו לו² בכל מקום שהוא כאילו הוא שלו³, ואם היה הפקדון של מעות צריך להקנותו לו אגב קרקע⁴.

וכן יכול להרשות לתבוע קרקע אפילו כפר בו, שקרקע אף על גב שכפר בה הרי היא בעין ויכול להקנותה, וכן מלוה בשטר יכול להרשות אפילו כפר בו⁵.

אבל אין כותבין הרשאה על פקדון שביד חבירו שכפר בו כבר, שכיון שכפר בו כבר נראה כאילו חתמו עדי שקר שמקנה לשליח המורשה חפץ שאינו אצלו.

וכן אין כותבין הרשאה על מלוה שבעל פה אפילו לא כפר בה, מפני שמלוה להוצאה ניתנה ואין אדם מקנה לחבירו דבר שאינו בעולם.

ויש אומרים⁶ שעל הכל כותבין הרשאה, לא שנא פקדון לא שנא גזל לא שנא מלוה בשטר לא שנא מלוה על פה ואף על גב דכפריה, וכן אנו נוהגין.

¹ שו"ע ונו"כ קב"ב א

² הטעם, דכיון דבכל הרשאה צריכין להקנות לו הממון שמרשה עליו בקנין, וכמ"ש בסימן קכ"ב [סעיף ד'] שכותבין בהרשאה זיל דון ואפיק לנפשך, משום הכי צריך להיות דבר שהקנין חל עליו, דהיינו שהוא בעין כגוף הקרקע, או שטר שהוא שעבוד קרקעות, או פקדון דלא ניתן להוצאה ולא כפר בו, נמצא דבכל מקום שהוא הוה כאילו הוא בידו דמרשה ויכול להקנותו להמורשה, משא"כ בהלואה דלהוצאה ניתנה ואף על גב דלא כפר בו כיון דאינה בעין, או פקדון שהנתבע כפר בו כבר דמהווי כשיקרא דמקנה לו דבר שהלוה אומר שאין לו בידו כלום. סמ"ע שם א

³ כיון דמסקינן שצריך ליקח לו בקנין ולכתוב לו זיל דון וזכה ואפיק לנפשך כמו שיתבאר

⁴ וק"ל דמעוה אינן נקנין בחליפין כמו שיתבאר בעזה"י [סימן ר"ג סעיף ג].

⁵ דאע"ג דמלוה להוצאה נתנה ואינה בעין וגם זה כפר בו, מכל מקום הכופר מלוה בשטר הוא כפירת שיעבוד קרקעות, וכשם שיכול לקנות השטר ושיעבודו בכתיבה ומסירה, כך יכול להרשות עליו ולמסור השטר בידו כדי שיגבהו, וצריך לכתוב לו קנה לך האי שטרא וכל שיעבודא דאית ביה. עיין סמ"ע שם ג

⁶ שאין הטעם משום דלא יטול כל אחד ממון של חבירו וילך למדינת הים, דהא כבר כתבתי [בסק"ה] דמשום הלואה דלא שכיחא כגון בעל פה לא תיקנו, אלא יש אומרים זו הן ר"ת והרא"ש [המובאים בציונים אות ה'] דס"ל דגם מנהג התלמוד כך היה, והיינו טעמא דאף דלא מקנה לחבירו להיות שלו בכה"ג, מ"מ להרשות עליו

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | וובטלי' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

וגם לדעה הראשונה כל זה מדינא דגמרא, אבל הגאונים תקנו שכותבין הרשאה אף על המלוה בין בשטר בין בעידי קנין אף על פי שכפר בה בבי"ד, כדי שלא יטול כל אחד ממון חבירו וילך למדינה אחרת ויסמוך שאין כותבין הרשאה, אבל על מלוה על פה שכפר לא תקנו שיכתבו הרשאה.⁷

ב. אורכתא דלא כתיב ביה זיל דון זוני ואפיק לנפשך לית ביה מששא מ"ט משום דא"ל האיך לאו בעל דברים דידי את

מי ששולח שליח לדון עם חבירו שחייב לו, ואינו רוצה לשלם לו מאיזה טענה שיש ביניהם, או שומרשה את חבירו⁸ להוציא את שלו מיד המחזיק בו, צריך ליקח לו בקנין⁹ שהרשהו, כלומר בקנין סודר שהוא מקנה לו בחליפי הסודר אותו ממון שיש לו ביד פלוני¹⁰, וי"א¹¹ שאינו אלא נתינת רשות על ידי הקנין, וצריך לכתוב לו זיל דון זוני ואפיק לנפשך, או שאר לשון הדומה לזה שישמע ממנו שמקנה לו שידון ויזכה בו¹² שיהא לעצמו¹³.

ולחיות שלוחו מהני. סמ"ע שם ז הכלל שהסברא הראשונה שהיא דעת הרמב"ם ס"ל דלענין הרשאה צריך מדינא דש"ס קנין גמור בכל אופן שהיה מקנה לו לעצמו גוף הדבר שמרשהו עליו ואם הוא בענין שא"י להקנותו א"י להרשות עליו מדינא דש"ס והי"א ס"ל דאפילו דבר שאינו נקנה בקנין יכול להרשות עליו אף מדינא דש"ס דלענין הרשאה תקינו רבנן שיהי' שליח כאלו קונה בקנין גמור, ש"ך שם א

⁷ משום דלא שכיח שילוח אדם לחבירו בלא שטר, משום הכי לא הששו בכה"ג שילוחו לו על פה וילך למדינת הים, בדבר דלא שכיח לא תיקנו,

⁸ שו"ע ונו"כ קבב ד

⁹ . דוקא בזה שבא להוציא צריך להקנות לו ולכתוב זיל דון בו, אבל בהרשהו למכור מטלטלין או קרקע אין צריך לזה. סמ"ע שם ז

¹⁰ דלהקנות מעות דוקא הוא דבעי קנין אגב קרקע אבל להרשות סני בק"ס גמור וכדברי הרמ"ה. ש"ך שם יג
¹¹ בש"ך שם הקשה על הטור דמשמע מהרמב"ם שצריך קנין גמור ומעות אין נקנין בחליפין ולהכי רק בחפץ יועיל קנין סודר ובמעות בעינן על גבי קרקע. אך הרמ"ה כתב שא"צ להקנו' בקנין אג"ק כיון דלאו לאקנויי גופא דממונא קמכוין אלא יהיב ליה רשות' למתבע דילי' ר"ל לאפוקי מהרמב"ם דס"ל דבהרשאה צריך קנין כמו במקנה לו גוף הממון והרמ"ה ס"ל דבהרשא' סני בקנין כל דהו וא"צ אג"ק.

¹² עיין תומים (סק"ו) שכתבת אם הוקנה לו קנין גמור אגב קרקע אי"צ זכי, ע"ש.

¹³ נראה דהיינו לשמת הרמב"ם דלקמן דבהרשא' צריך שיקני' גוף הממון אבל לדידן דק"ל לקמן ר"ס קב"ג דמצי לשויי שליח אפי' בענין שאינו קונה גוף הממון ה"ה דסני בכל לשון כדומה לזה דמשתמע מינ' דשוי שליח. ש"ך שם טו

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ואם לא כתב לו כן אם ירצה המחזיק לא ישיב לו דבר, שיאמר לו לאו בעל דברים דידי את, שאע"פ שהקנה המשלה בקנין אין גופו של זה משתעבד לו¹⁴, אבל כשמקנה לו הממון שזה מחזיק בו, צריך הוא להשיב לו על הממון שבידו אם הוא בידו בדין.

אולם אם לא כתב לו כן ונתן המחזיק הממון ליד המורשה ונאבד פטור, דשענין זה שליחותו שליחות ולא גרע משליח שעשאו בעדים.

ג. ואי כתיב ביה למחצה לשליש ולרביע מיגו דמשתעי דינא אפלאגא משתעי דינא אכולה

אם לא הקנה¹⁵ לו כל החוב או כל הפקדון, אלא כתב לו דון וזכי ואפיק לנפשך מחצה או שליש או רביע והמותר שלי, מתוך שהוא צריך לדון עמו על חלקו¹⁶ צריך הנתבע לדון עמו על הכל¹⁷. יש מי שאומר דדוקא בכהאי גוונא שכתב לו מחצה או שליש או רביע, אבל אם כתב לו דון וזכי ואפיק לנפשך מאה דינרין והשאר שלי, זה הלשון משמע שלא הרשהו אלא על המאה דינרים דוקא ואיננו מזיקין לדון עמו אלא על המאה דינרין.

ד. כיוון דכתביה ליה כל דמתעני מן דינא קבילית עלי שליח שויה ... והלכתא שליח שויה

¹⁴ ואי משום דשלוחו של אדם כמותו הכא אפקעה רבנן לשליחותו כו' שהרי יכול לחשוש שמא ימות או יבטל השליחות. סמ"ע ט או שאומר לו יש לי טענות כנגדו ולאן בעל דברים דידי את. ש"ך שם טז

¹⁵ שו"ע ונו"כ שם ה

¹⁶ כתב מהרש"ל פרק מרובה סי' י"א ואיירי דוקא בקרקע או בפקדון שמועיל קנין לחלק המורש' שיקנה לו החלק בקנין גמור דהוי כאלו ברשותו או שהי' מלוה בשטר והקנה לו החלק של שטר בכתיבה ומסירה אבל שאר מילי שאין מועיל בו קנין רק בתקנתא דרבנן שיקנה לענין שליחות א"ב לא מועיל במה שהקנה לו חלק מן אותה הממון עכ"ל ר"ל דאע"ג דמצי לשוייה שליח אפי' בדבר שא"י להקנות לו מ"מ אם נאמר דשליח שוייה היאך ידון על הכל והלא עינינו רואות שלא עשאו שליח רק על השליש אבל בקרקע או פקדון אמרי' אה"ג דשווייה שליח על הכל (רק) שהקנה לו השליש שיקנהו לעצמו בקנין וכן עיקר. ש"ך שם יט

¹⁷ דבמאמר המצטרף בשם שליש או רביע נכלל כל החוב, וכיון שנתן לו רשות לתובעו כל החוב והקנה לו השליש ממנו, יש לו שייכות בכולו, ולכך ידין עמו בכולו. סמ"ע יא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

המרשה אף¹⁸ על פי שהקנה לו וכתב לו זיל דון וזכי ואפיק לנפשך, אינו אלא שליח, וכל ההוצאות שיוציא המורשה על דין זה חייב המשלח בהם, שכך כותבין בהרשאה כל דמתעני לך מן דינא עלי הדר¹⁹. ואם לא כתב לו כך אם השליח אומר אתה הרשיתני להוציא כל ההוצאות אף על פי שלא כתבת כן בהרשאה, חייב לשלם לו²⁰. אבל אם השליח אינו אומר שהרשהו להוציא אז א"צ לשלם לו ההוצאות כיון דלא כתב ליה כל מה דמתעני אף אם המעות עדיין ביד שליח. וי"א²¹ שגם באופן זה צריך לשלם שמסתמא אדעתא דהכי הרשה וזה נתרצה ואפי' אם קצין שכרו מ"מ כל מה שיוציא מחמת עסק זה בשארי סבות צריך המרש' לשלם לו כל הוצאותיו. ומצד המנהג²² לכ"ע צריך לשלם כל ההוצאות אף שלא כתב כל דמתעני.

וכן אם רוצה המורשה להחזיק בממון אינו יכול וצריך להחזירו, שהרי אינו אלא שליח בעלמא²³, לפיכך אם תבע המפקיד פקדונו מן הנפקד וטען הנפקד כבר נתתיו למורשה שלך וחזרתי והלוייתי לו עליו, צריך להחזירו לבעל הפקדון בחנם, שהרי המורשה אינו אלא שליח בעלמא ולא היה לו ללות עליו, דלזה לא שלחו שלא שלחו אלא להביאו לו.

ראובן שהיה לו מעות בעיר אחרת והלך שמעון לשם, ונתן לו ראובן הרשאה לקבל שם המעות ולתת לו תמורתן כשיבא לעיר ראובן, והלך שמעון וקבלם ואחר כך בא ראובן לשם ורוצה ששמעון יתן לו מעותיו שם, הדין עם שמעון ואין צריך ליתן לו המעות עד שיבא לעיר ראובן, שהרי מתחלה על מנת זה קבלם.

¹⁸ שו"ע ונו"כ שם ו

¹⁹ ואי לא כתב לו כל דמתעני לך מן דינא עלי הדר, מכ"ש דצריך לשלם לו כל ההוצאות, דהא אם בעי היה מחזיק בכולו, אלא שנפקא מינא שאם נתן לו הממון עד שלא החזיר לו ההוצאה דא"צ להחזיר ההוצאה אם לא כתב לו כל דמתעני, ולאחר שכתב לו כל דמתעני, נראה דאף אם הוציא הוצאה יתר ממה שקיבל, צריך לשלם לו כל ההוצאה ולא כשיעור מה שקיבל. סמ"ע שם יב וכתב מהרש"ל פ' מרובה סי' י"ד ונראה שאם שכר אותו בתנאי זה שיוציא לו ממון מיד הנפקד וכל זמן שאינו מוציא לא ישלם לו מידי א"כ אפי' הוציא השליח יתר על מה ששכרו פשיטא שהניח מעותיו על קרן הצבי ע"כ. ש"ך שם כב

²⁰ הא אי בעי היה מחזיק בכולו כו' דצריך לשלם ההוצאות מכת מנו דאי בעי היה מחזיק בכולו ש"ך שם כג

²¹ מהרש"ל מובא בש"ך שם

²² ש"ך שם

²³ והיינו אפילו אם הקנהו לו אגב קרקע וכנ"ל [סעיף א'], וכ"ש בזמנינו דנוהגין לכתוב בכל הרשאות דהקנה לו אגב קרקע, ואין דעת המורשה והמרשה רק להיות שליח בדבר, דדינא הכי. סמ"ע שם יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ה. גנב ע"פ שנים וטבח ומכר על פיהם או על פי שנים אחרים משלם תשלומי ארבעה וחמשה

היו שנים מעידים²⁴ שגנב, בין שהעידו הן עצמן שטבח או מכר, בין שהעידו אחרים שטבח או מכר, משלם תשלומי ארבעה וחמשה,

היו שנים מעידים שגנב ועד אחד מעיד שטבח או מכר או שהודה מעצמו שטבח או מכר משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה כמו שיתבאר להלן דף עד: בעזה"ת, שהמודה בקנס פטור.

ו. גנב ומכר בשבת גנב ומכר לע"ז

גנב שמכר²⁵ את השור או השה בשבת או שמכר לע"ז חייב לשלם תשלומי ארבעה וחמשה שאין במכירה מיתה. אולם אם טבח שיש בו חיוב מיתה פטור כמו שיתבאר להלן דף עא. בעזה"ת.

ז. גנב וטבח ביום הכפורים

גנב וטבח²⁶ ביום הכפורים והתרו בו, פטור מן התשלומין, שאין אדם לוקה ומשלם, כמו שיתבאר להלן שם, אבל אם לא התרו בו חייב בתשלומין, ומשלם תשלומי ארבעה וחמשה.

ח. גנב משל אביו וטבח ומכר ואח"כ מת אביו גנב וטבח ואחר כך הקדיש משלם תשלומי ארבעה וחמשה

²⁴ רמב"ם הלכות גניבה פרק ג הלכה ז

²⁵ רמב"ם שם הלכה ה

²⁶ רמב"ם שם פרק ג הלכה ב

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLl17K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

הגונב משל אביו²⁷ וטבח או מכר, ואחר כך מת אביו משלם תשלומי ארבעה וחמשה, ואם מת אביו ואחר כך טבח או מכר²⁸ משלם תשלומי כפל, ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה. כמו שיתבאר להלן דף עד בעזה"ת

גנב וטבח או מכר ואחר כך הקדיש משלם תשלומי ארבעה וחמשה, ואם הקדיש²⁹ ואחר כך טבח או מכר אף על פי שהקדישו קדשים קלים משלם תשלומי כפל ואינו משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

במה דברים אמורים בשהקדיש אחר יאוש אבל אם הקדיש לפני יאוש אינו קדוש ואם טבח או מכר משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

ט. גנב וטבח לרפואה או לכלבים השוחט ונמצאת טריפה

השוחט ונתנבלה³⁰ בידו והנוחר והמעקר משלם תשלומי כפל בלבד, כמבואר להלן דף עח: אבל אם שחט לרפואה או לכלבים או שנמצאת טריפה משלם תשלומי ארבעה וחמשה.

י. השוחט חולין בעזרה משלם תשלומי ארבעה וחמשה

חולין שנשחטו בעזרה כבר התבאר במסכת קידושין דף נח. שי"א³¹ שהאיסור מן התורה, שנאמר (דברים יב פסוק כא) פי ירחק מן המקום אשר יבחר יה' אלהיך וגו' וזבחתי מן בקרך ומצאנך אשר נתן ה' לך וגו' ואכלתי בשעריך, מה שאתה זובח בריחוק מקום חוץ למקדש – אתה אוכל, ואי אתה אוכל מה שאתה זובח במקום קרוב, פרט לחולין שנשחטו בעזרה.

²⁷ רמב"ם שם פרק ב הלכה ו

²⁸ והוא יורשו ולא הוא טביחה כולה באיסורא כלומר לאפוקי כשאינו יורש את אביו מאיזה סיבה שיהיה דאז הוא כולו באיסורא דדוקא כשירש את אביו עם אחיו בשותפות דינא הכי דכיון דיש לו חלק עם אחיו בנכסיו אביו נמצא דמה שטבח מחלקו נמי טבח ולא הוי כולה טביחה באיסורא משום הכי פטור

²⁹ קיצר בכאן שאם הקדישו הקדש בדק הבית משלם ד' וה' מה לי מכרו לשמים מה לי מכרו להדיוט השנות הראב"ד שם והרמב"ם ס"ל שאין חילוק כמש"כ במ"מ שם

³⁰ רמב"ם שם הלכה ו

³¹ כסף משנה בדעת הרמב"ם, רש"י פסחים עיין אור שמח שם ב רא"ש חולין פ"ז סי' יז, שמ"ק ב"ק עב א בשם הר"מ בפרטיו; מהר"ם הלאווה פסחים כג ב ד"ה מכדי בדי' הרי"ף שהביא דברי חזקיה לפי שהלכה כמותו, וכ"ג ד' היראים השלם סי' קח.

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | ובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

ואיסור הנאה למדים מהכתוב (שמות כב פסוק ל) וּבָשָׂר בַּשָּׂדֶה טְרֵפָה לֹא תֹאכְלוּ לְכָלֵב תִּשְׁלַכְוּ אֹתוֹ לְאִסּוּר בָּשָׂר הַיּוֹצֵא חוּץ לְמַחֲצֵתוֹ, שְׁאוֹתוֹ אֵתָה מְשַׁלֵּיךְ לְכָלֵב וְאֵי אֵתָה מְשַׁלֵּיךְ לְכָלֵב חוּלִין שֶׁנִּשְׁחַטוּ בְעִזְרָה, שֶׁנִּאֶסְרוּ עַל יַדֵי כְּנִיסַת מַחֲצִיזָה וְאִסּוּרִים אֵף בַּהֲנָאָה³². וַיֵּשׁ אֹמְרִים שְׂאִין אִיסּוּר הַנְּאִתָּם מִן הַתּוֹרָה אֵלֹא מִדְּרַבְּנָן³³. אֲבָל בְּאִכִּילָה אִסּוּרִים מִן הַתּוֹרָה³⁴, וַיֵּ"א³⁵ שְׂאֵף אִיסּוּר אִכִּילָתָם אֵינוֹ מִן הַתּוֹרָה. וַיֵּ"א³⁶ שְׂאֵף מִדְּרַבְּנָן לֹא אִסְרוּ אֵלֹא בְּאִכִּילָה וְלֹא בַּהֲנָאָה.

לפיכך הגונב שור או שה ושחטו בעזרה לדעה השניה משלם תשלומי ארבעה וחמשה, אף על פי שחולין שנשחטו בעזרה אסורין בהנאה הואיל ואיסורין מדבריהם³⁷, הרי זה חייב לשלם תשלומי ארבעה וחמשה. ולדיעה הראשונה אם שחטו כלו בעזרה פטור.

³² והוצרכו ללימוד זה לאסרם בהנאה, אפילו לדעת הסוברים שכל מקום שנאמר לא יאכל, לא תאכל ולא תאכלו, אחד איסור אכילה ואחד איסור הנאה כמשמעו, לפי שבהולין שנשחטו בעזרה לא נאמר לאו מפורש באכילה עי' פסחים כב. ורש"י ד"ה ור"מ. ועי' גליון הש"ס לרעק"א שם ובהקדמתו לדו"ח, וצל"ח שם כב ב, ואמרי בינה בשר בחלב סי' א, ושעה"מ שחיטה שם, ושו"ת בית הלוי ח"א סי' ל אות ח ועוד, בטעם שלא למדו איסור אכילה מלא תאכל כל תועבה, ועי' גוב"ת יו"ד סי' ט ובית אפרים יו"ד סי' לט ומצפה איתן קדושין נז ב ועוד.

³³ שגזרו בהם לפי שהרואה שנשחטו בפנים יאמר שקדשים הם, וכשיראה שאוכלים אותם בחוץ יבוא להתיר אכילת קדשים בחוץ, או שיאמר שקדשים שנפסלו לאחר שחיטה הם, שלא נזרק דמם, וכשיראה שנהנים מהם יבוא ליהנות מקדשים שלא נזרק דמם.

³⁴ רמב"ם שחיטה פ"ב ה"ג דברי קבלה הן, ובמ"מ שם, ועי"ש בכ"מ שפי' בד' הרמב"ם שהוא מה"ת, ודברי קבלה היינו מסיני, ובלח"מ שם, אבל במאכ"א פט"ו ה"ו ונגבה פ"ב ה"ח ובפה"מ"ש ב"ק פ"ז מ"ב מפורש שאסורים מדבריהם, וכ"כ הכ"מ לד' הרמב"ם חמין ומצה פ"א ה"ב ויש"ש חולין פ"ו סי' יח. ועי' שעה"מ חמין ומצה פ"א ה"ב, ותוס' רעק"א קדושין פ"ב אות לא, וצל"ח פסחים כג ב ועצמות יוסף קדושין שם ויד המלך ומרכה"מ שחיטה שם ועוד, בד' הרמב"ם. ועי' רש"י פסחים כב א ד"ה חולין, ותוס' ומהר"ם חלאווה שם בדעתו, ועי' שעה"מ חמין ומצה פ"א ה"ב בד' הרמב"ם, וכ"ג מהמאירי קדושין נז ב בשם יש פוסקים, ועי' קרן אורה נזיר שם, ושו"ת דברי אמת קונט' א סוס"י א, וחי' רעק"א חולין דרוש ט, ושו"ת בית הלוי שם, ואור שמח הל' שחיטה שם ועוד, בבאור שיטה זו.

³⁵ תוס' פסחים שם ונזיר שם ד"ה קסבר, ופי' הרא"ש שם, וכ"ג מרש"י קדושין שם ד"ה ובחולין, ועי' אור שמח שם, שרש"י פי' כן לפשטות הסוגיא, דלא כמ"ש בפסחים שם, ובשו"ת בית הלוי שם וסי' ב אות ט שלד' רש"י איסור אכילתם מה"ת ואיסור שחיטתם והנאתם מדרבנן. ועי' פנ"י קדושין שם שדייק מחולין פה ב שאף איסור אכילתם מדרבנן.

³⁶ רמב"ן ור"ן וריטב"א קדושין שם, על הגמ' שם נט א שלמ"ד לאו דאורייתא המקדש בחולין שנשחטו בעזרה מקודשת, ובריטב"א שם שלפ"ז אין איסורו משום גזירה אלא משום קנס.

³⁷ עיין פמ"ג בפתחה לבב"ח אות ג' ד"ה חתיכה דבב"י סי' קי"א כתב דלרמב"ם אינו אסור באכילה אלא מדרבנן ובפ"ד משחיטה בכס"מ כתב דהוה דאורייתא ועיין עבד המלך ויקרא פ"ג פס' ב' או"ק ב' (דף כא ב) אי אסור מדאורייתא או מדרבנן

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

האוכל כזית מבשר חולין שנשחטו בעזרה, מכים אותו מכת מרדות³⁸, וכן אינו לוקה מן התורה, לפי שלא נאמר בו לאו³⁹, אבל מכין אותו מכת מרדות⁴⁰.

חולין שנשחטו בעזרה דינם שיקברו⁴¹, לפיכך אפרם אסור, כדין כל איסורי הנאה הנקברים. ואף שלא כדרך הנאתם, אסורים, כיון שלא למדו איסור הנאתם מלשון אכילה כשאר איסורי הנאה⁴².

אפילו שחט לרפואה או לאכילת עכו"ם או להאכיל לכלבים, אסורים. אבל הנוחר בעזרה, והמעקר, ועכו"ם ששחט, והשוחט בהמה חיה ועוף הטמאים בעזרה הרי אלו כולן מותרין בהנייה וכן השוחט ונמצא טרפה⁴³. וי"א⁴⁴ שבנמצא טריפה אסור בהנאה.

דף ע:

יא. אחד אומר אחד בגבה ואחד אומר אחד בכריסה האי חצי דבר וחצי עדות הוא ... שנים אומרים אחד בגבה ושנים אומרים אחד בכריסה הני אמרי קטנה היא והני אמרי קטנה היא

עדים המעידים⁴⁵ בבית הדין צריך שיעיד כל אחד על דבר שלם, דכתיב (דברים יט פסוק טו) על פי שני עדים או על פי שלשה עדים יקום דבר, דבר שלם משמע, אבל אם העידו על חצי דבר אינו כלום.

³⁸ רמב"ם שם.

³⁹ שאף למה שדרשו בריהוק מקום אתה זוכה ואי אתה זוכה במקום קרוב, אינו אלא לאו הבא מכלל עשה שאין לוקים עליו.

⁴⁰ עיי' תוס' פסחים כד ב ד"ה הכל, ובפנ"י ומל"מ שם שתמהו, ועיי' שפת אמת שם שאין כונת התוס' למלקות אלא לאיסור, ובצל"ח שם שלמדים מק"ו מערלה שלוקה.

⁴¹ רמב"ם שחיטה פ"ב ה"ב ופסולי המוקדשין פ"ט הי"א

⁴² עיי' תוס' פסחים שם בתי"ב, ושו"ת בית הלוי ח"א סי' לב אות ד בדעתם, וכ"כ לד' הרמב"ם שחיטה שם שכי' שאסורים בהנאה כבשר בחלב.

⁴³ רמב"ם שם ופירשו שעה"מ שחיטה שם, וכ"כ במה"פ ירושלמי שם והמקנה קדושין שם שאפילו אם בכל מקום שחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה, בחולין בעזרה אין שמה שחיטה, לפי שנאמר בהם: זבחת ואכלת, היינו שחיטה הראויה לאכילה ועיין חרעק"א חולין דרוש ט שהוא לפי שאין איסור חולין בעזרה חל על איסור טריפה

⁴⁴ מאירי קדושין בשם יש פוסקים. הואיל וברוב דברים הלכה ששחיטה שאינה ראויה שמה שחיטה

⁴⁵ שו"ע ונו"כ ל יג

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

כיצד, שני עדים שבאו להעיד על אדם אחד שהוא גדול, והעיד אחד שראה לו שער אחד בימינו והשני העיד שראה לו שער בשמאלו, אינו כלום וזה נקרא חצי עדות וחצי דבר, ופשוט שאין מצטרפין ואינו כלום שהרי כל אחד לא העיד אלא על מקצת סימנים.

ואפילו העידו שנים בשער אחד ושנים בשני אינו כלום שהרי כל כת לא העידה אלא על חצי דבר.

אבל אם העיד ע"א שראה שתי שערות בימינו וע"א העיד שראה שתי שערות בשמאלו הרי כל אחד מעיד על דבר שלם, שהרי שתי שערות הם סימן גדלות, ואף על גב שבשערות שמעיד זה אינו מעיד זה, מצטרפין והרי זו עדות מעולה, וכן כל כיוצא בו מצטרפין.

**יב. גנב ומכר בשבת ... פטור ... באומר לו עקוץ (לך)
תאינה מתאינתי ותיקני לי גניבותיך ... באומר לו זרוק
גניבותיך לחצרי ותיקני לי גניבותיך ... לא תיקני לי**

גניבותיך עד שתנוח

כשם שאינו מתחייב בתשלומי הקרן כשבא עם חיוב מיתה, כך אינו מתחייב בתשלומי ד' וה'46, ולכן, גנב ומכר בשבת באופן שיש עם הקנין חיוב מיתה. כגון שזרקו הגנב מרה"ר לחצר הלוקח ואמר לו שיקנה הגניבה לכשתנוח, שחייב משום בוצאה מרשות הרבים לרשות היחיד, או שאמר לוקח לגנב עקוץ תאנה מתאינתי ובוזה אקנה הגניבה47. פטור מתשלומי ארבע וחמישה48.

⁴⁶ בין שמעשה המביחה ומכירה בא עם חיוב מיתה, ואז חייב בקרן וכפל, אבל לא בד' וה', ובין שמעשה הגניבה בא עם חיוב מיתה

⁴⁷ היינו כאוקימתא ראשונה דרמי בר חמא, והרמב"ם לא הזכיר אוקימתא זו, משום דבגמרא מקשה דכיון שמתחייב בנפשו בזה, אין כאן מכירה, ולכן אמרו בגמרא אלא אמר רב פפא באומר לו זרוק גניבותיך לחצר וכו', ומשמע דהדר ביה מאוקימתא דרמב"ח, ולדעת הטור נראה או דס"ל כמ"ש התוס' שלא הקשו אלא מלשון מכירה, ומ"מ הו"ל כמתנה וממילא יש כאן חיוב ד' וה' ופטור משום קלבד"מ, או דס"ל להלכה כרבא דמ"מ יש כאן מכירה דומיא דאתנן, ובמאירי נראה דס"ל כן להלכה, משום שמ"מ יש חיוב לצי"ש באתנן, וגם חיוב לצי"ש יש בו דין מכירה, ואפשר דהרמב"ם ס"ל שבקלבד"מ אין חיוב לצי"ש, ושאינו אתנן שגזירת הכתוב הוא, וממילא אין כאן מכירה, ואף מתנה אין כאן כיון שהקנין בא בחיוב מיתה יכול לחזור בו, וצ"ע. פתחי חושן חלק ה פרק ה הערה צד.

⁴⁸ וכתב בדברי משפט סימן א דאף דבקלבד"מ מהני תפיסה, היינו דוקא במזון, אבל לא בקנסות

תרומות והנצחות | בנק הדואר | ה"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLlI7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

אפילו היתה הגניבה בלא חיוב מיתה⁴⁹, שכבר נתחייב בקרן, וטבח או מכר בחיוב מיתה פטור מד' וה', ויש אומרים⁵⁰ שפטור אף מכפל.

יג. אתנן אסרה תורה ואפילו בא על אמו

כבר התבאר לעיל דף סה: שאתנן זונה ומחיר כלב אסורין⁵¹ לגבי המזבח, והמקריב אחד מהן או שניהן כאחד, לוקה אחת, שנאמר (דברים כג פסוק יט) לא תביא אתנן זונה ומחיר כלב וגו', ומפני מה לוקה אחת על שניהן, מפני שנאמרו בלאו אחד⁵². וי"א⁵³ שהם שני לאוין, והמקריב שניהם כאחד לוקה שתיים.

ולא רק הקטרה⁵⁴ אסורה אלא אף על שחיטתו לקרבן הוא חייב, ואף המקדיש⁵⁵ אתנן או מחיר כלב למזבח וכן הזורק דמו, עובר אולם לא תביא אין פירושו הבאה ממש אלא זביחה והקרבה, ולפיכך אינו חייב על ההבאה ברגליו לעזרה.

⁴⁹ כגון שגנב בחול. וכתב המאירי דה"ה כשגנב בשבת בלא חיוב מיתה, כגון שהגניבה ברשות בעלים, וכמו שנתבאר בשו"ע סימן שנא סעיף א, ומדברי הטור נראה שמפרש הך דגנב וטבח בשבת דלעיל שגם הגניבה היתה בשבת בחיוב מיתה, דאל"כ למה נקט אפילו, אבל המאירי פירש שגנב בחול וטבח בשבת, אלא שצ"ע דא"כ מה סיים ואצ"ל שהיתה פרה שאולה לו וכו', והיינו שגם חיוב הקרן בא בחיוב, הרי גם בגנב וטבח בשבת איירי כן, ואפשר דמ"מ היה מקום לחלק דשאני גנב וטבח בשבת שהם שני חיובים שונים, וקמ"ל שאפילו בשאולה שהיוב אחד הוא לקרן ולד' וה', וצ"ע. ומ"מ במימרא דרבה ורב פפא בגנב וטבח בשבת, ע"כ איירי כשגם הגניבה וגם הטביחה היו בחיוב שבת.

⁵⁰ טור שנו וכפירוש השני של הדרישה דאח"ג אם לא היה מובחו היה חייב כפל משעת גניבתו, אבל השתא דטבח, כיון שכללה תורה בד' וה' גם חיוב כפל, כשנפטר מחיוב הג' והד' נפטר גם מהכפל (ומ"מ בקרן חייב משום דגלי קרא חיים שנים ישלם אחייה לקרן, עיין שם).

⁵¹ והקטרה צריך כזית (מנחת חינוך מצוה תקעא אות ב)

⁵² רמב"ם איסורי המזבח פ"ג ה"ז

⁵³ הרמב"ן והנמשכים אחריו מונין לשני לאוין, ולוקין שתיים אם הקריבו שניהם כאחד. והדברים ארוכים ועתיקים, עיין בספר המצוות לרבינו בשורש התשיעי וברמב"ן שם

⁵⁴ יראים רצג תוספתא מכות פ"ד

⁵⁵ בספרי (כאן) מביא, לא תביא וגו', נאמר כאן תועבה, ונאמר להלן (דברים י"ז, א') תועבה גבי לא תזבח שור וגו' אשר יהיה בו כל מום וגו', מה תועבה האמורה להלן זובח אף כאן זובח, מבואר להדיא דעל זביחה ג"כ חייב כמו בבעל מום ובמנחת חינוך שם אות ב כתב שאין המקדיש חייב ולא ציין לדברי התוספתא

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

הלכות הדרף היומי

מסכת בבא קמא

אי זהו אתנן⁵⁶, האומר לזונה הבעלי לי ואתן לך דבר זה בשכריך, ובעלה ונתן לה. אחת זונה⁵⁷ נכרית⁵⁸, או שפחה או ישראלית שהיא ערוה עליו⁵⁹ או מחייבי לאוין או חייבי עשיין⁶⁰ אבל הפנויה אפילו נדה⁶¹, ואפילו היה כהן, אתננה מותר. וכן אשתו נדה אתננה מותר אע"פ שהיא ערוה.

ו"א⁶² שאינו אתנן אלא אם היה בזנות הזאת, איסור לאו או כרת או איסור עשה, אבל אם בביאה הזאת לא היה לאו וכרת או כרת, אע"ג שכבר נבעלה לחייבי כריתות או לחייבי לאוין, ונעשית זונה לכהן, אעפ"כ אין אתננה אסור. ו"א⁶³ שכל שנעשית זונה מכבר, ע"י שנבעלה לאסור לה אתננה אסור⁶⁴. כיון שנתן לה בתורת אתנן⁶⁵. ו"א שאף זונה המופקרת לכל⁶⁶ אתננה אסור.

⁵⁶ רמב"ם שם פ"ד ה"ה מנחת הינוך מצוה תקעא אות י ערוך השולחן העתיד שם סי' נו סעי' יג ו"אע"ג דגויה אין איסורה אלא משום שבית השמונאי גזרו עליה ועיין ברמב"ם איסורי ביאה פ"ב ה"ב כתב בערוך השולחן העתיד איסורי מזבח סי' נו סעי' ב דבאמת היא זונה ואסורה לכהן מן התורה רק כיון דזונה מותרת לישראל אתו אינהו וגזרו על ישראל שיתחייב משום זונה

⁵⁸ ו"אינו מבואר בגוי שנתן אתנן לגויה דהם לאו בני קידושין, או עבד לשפחה או גוי לשפחה או עבד לגויה אם הוי אתנן זונה, והנראה מהגמרא ומהרמב"ם (כאן) דצד אחד ישראל בעינן אז הוי אתנן, ולא בגוים או בעבדים אם אין ישראל באמצע, ומ"מ צ"ע בדבר" (מנחת הינוך שם אות יג)

⁵⁹ ו"אע"ג שלא היתה יכולה לחייבו על פי בית דין לשלם לה האתנן, אלא שלצאת ידי שמים בלבד הוא שחייב לשלם לה, כגון שבא על אמו, שהוא מתחייב בנפשו ופטור בדיני אדם מן הממון שנתחייב דקים ליה בדרבא מיניה, אעפ"כ הרי זה אתנן, ואין אומרים שכיון שפטור בדיני אדם הרי זו מתנה, מאחר שלצאת ידי שמים חייב ליתן לה השכר שהתנה, שאתנן סתם אמרה תורה, אפילו בא על אמו עיין בב"ק ע"ב וברש"י ותוס' שם ד"ה אילו ועי"ש בשיטה מקובצת בשם המאירי שכתב בשם חכמי הצרפתים שבאתנן חייב לשלם אף בדיני אדם שלא אמרו אין אדם מת ומשלם אלא בדבר הבא דרך נזקין אבל בדבר שקבלו עליו דרך תנאי משא ומתן כגון אתנן וכגון חוסם פרה שקבל עליו שלא לחסום ואף אם לא קבל עליו מכל מקום הרי הוא כמו שקיבל הואיל ומן התורה היא וכן משמע ברמ"ה בשיטה שם אבל המאירי כתב שהעיקר כדברי רש"י ותוס'

⁶⁰ כיון שנעשית בביאה זו זונה לכהונה

⁶¹ וע"ע בערוך השולחן העתיד שם סעי' ה דכיון שיכולה להנשא לו לאחר זמן אינה זונה ו"אע"ג דגם זונה שנבעלה לחייבי כריתות יכול ישראל לישא לאחר זמן עכ"פ ככונן שכבר נקראת זונה א"כ הוי אתננה אתנן זונה

⁶² דעת הרמב"ם

⁶³ דעת רש"י ותוספות

⁶⁴ עיין בערוך השולחן העתיד שם סעי' ו שפירש ברמב"ם נמי כדיעה זו וגרס בדבריו אחת זונה כותית או שפחה או ישראלית או שהיא ערוה עליו ופי' דישראלית זונה הינו שנבעלה מכבר לחייבי כריתות

⁶⁵ ביאור הלכה סימן קנ"ג סעי' כא ד"ה אלא איסור

⁶⁶ רש"י בלשון אחר בתמורה ל ע"א ד"ה ובנין אב ועיין בביאור הלכה שם ד"ה אבל באלו שבעיר שיש בה עכו"ם גם לדעת תוס' אסור כיון שתליגן שנבעלה לגוי

תרומות והנצחות | בנק הדואר ח"ן 22887389 | וובטל' 0548027748

להצטרפות להלכות הדרף היומי להלכה למעשה

<https://chat.whatsapp.com/DLII7K9ciPjB873YPB8kBu>

